

KURJER LITIEWSKI

w WILNIE dnia 18 Wrzesnia V. S. ROKU 1809.

S. PETERSBURG V. S. d. 7 września.
Do GL. sprawującego tu obowiązek G. Gubernatora GA. Bulatowa. Dnia 5 w Fryderyxhamie Graf Rumiancow i Baron Szteding podpisali traktat wiecznego przymierza między Rosyą a Szwecyą na ośnwie od J. J. Mości podanej oparty. Zatwierdza on przyłączenie W. Xięstwa Finlandzkiego do Imperyum Rosyyskiego. Miasto Torneo i rzeka tegoż nazwania będą granicą między dwoma państwami. Tym sposobem zakończona wojna, której różne wypadki ziednały rycerstwu rosyyskiemu niezbitą sławę. Przyłączenie do Imperyum prowincyi osiadley pracowitym ludem, zamożney w miasta, porty, i twierdze, znakomitey przez warownie Sweaborga, rozrzerzyło i zabezpieczyło na wieczne czasy z tej strony granice oyczyny Naszey. Dziękując Opatrzności błogosławiącej Rosyi i orężowi Naszemu, pospieszamy donieść Wam o tym radośnym wypadku, w przekonaniu że wszyscy wierni Nasi połączą z Nami modły dziękczynienia do Nasyższego za szczęśliwe tego pokoju spełnienie. Nakoniec po wymienieniu ratyfikacyi tego traktatu podany on będzie przez Manifest do wszystkich gazet. Na oryginale podpisano własną ręką J. J. Mości tak. **ALEXANDER.**

GGMM. Ful i Betankur za gorliwe dopełnienie obowiązków na nich włożonych zostają General Leytenantami. General Feldmarszałek Graf Gudowicz mianowany Głównokomenderującym w Moskwie. **GM.** Gotowcow, który z ran odniesionych umarł, wymazuje się z rang listy. Pułk: Treskin będzie szefem Azofskiego muskietyerskiego pułku. Pułkownik Zbiewski mianowany szefem Minhrelskiego m. p. J. J. Mość oświadcza swoje ukontentowanie dystyngwującym się przy dobytciu twierdzy Jsakczy **GM.** Bulatowowi, Podpułkownikowi Olwiopolskiego huzarskiego p. Kałyszkinowi i woyska dońskiego maiorowi Andianowi 2mu, Esaule, Boldyremu, i setnikowi Antonowi.

PARYZ d. 5 września. Ekwipaże Imperatora Napoleona wyszły ztąd iedne do Hiszpanii drugie do zamku Laeken pod Bruxelles. Mar: Bessieres X. Jstryi wyjechał do Lille na objęcie komendy nad 2gim korpusem, M. Moncey X. Conegliano dowodzi w Gand 1szym korpusem a M. Kallerinan X. Valmy w Vezel 3cim. Oprócz woysk regularnych Mar: Bernadotte X. Pontecorvo liczy pod swemi rozkazami 100 t. gwardyi narodowej z samych właścicielow złożoney. Paryż wystawił 24 t. gwardyakow którzy już czynią służbę mieyską. Maiorowie ze wszystkich zakładow powołani zostali do przywodzenia gwardyi narodowej. Głównokomenderujący zebrawszy gwardyakow

narodowych rzekł do nich „Imperator niechce mieć przymuszonych żołnierzy; kto niechce walczyć z Anglikami może z szeregow wystąpić. Nie dla tego przyszliśmy, odpowiedzieli z zapalem, ażebyśmy do domu powrócili; chcemy widzieć Anglikow!”

D. 30 w główney kwarze Antwerpii Mar. Bernadotte ogłosił armii północney przez rozkaz dzienny co następuje „Żołnierze! Od dni 10 gotowali Anglicy w Batz nayogromniejszą wyprawę; ani taili swoich zamiarow: 600 żaglow i 40 t. ludzi groziło Antwerpii iey flotom warsztatom i wszystkim zakładom które stworzył duch W. Napoleona. Niewierząc iżby zwyczajnym orężem zdołali was pokonać usposobili tysiączne narzędzia zguby i zniszczenia. Na niebezpieczeństwo grożące pospieszyliście bez odwłoki; a skoro widziałem 15 t. zebranych, postawiłem was na polu chwały. Uderzył nieprzyiaciel na Ouden-Doel i stanowisko od Fryderyka Henryka nazwane; zawiedziony w nadziei, dziś uchodzi, mając próbować szczęścia na drugich brzegach. Idziecie na kwatery: lecz jeżeli nieprzyiaciel pokaże się powrócicie na też same bagna, które są świadkami waszey cierpliwości. Przyłączy się do was 20 t. waszych współbraci; a jeżeli tego potrzeba wyciągać będzie, siła morską, która już tyle dokazała, odpierać będzie nieprzyiacioli temiz samemi narzędziami ruiny i zniszczenia, iakich on używa. Żołnierze! Mało jeszcze walczyliście, lecz korzyści przez was otrzymane są niewyrachowane: brzegi Escaut zaświadczać będą w potomne czasy że czynność, wierność i waleczność rozbiłaią olbrzymię siłę.”

W rzeczy samey wielka flotta angielska zniknęła z oczu mieszkańców Antwerpii; długo widziana z miasta, odpłynęła w dół rzeki i d. 31 już dostrzedz niemożna było ani iednego statku. **D. 1** słyszano z rana ogromne z dział strzelanie; rozumieją iż Anglicy attakowali baterye Henryka niżej Lillo założone, i że tam wylądować usiłowali. Regimenta holenderskie 6, 7, 8, gty poszły przez Utrecht do Narden. Słychać iż straszne choroby zagęściły się w obozie angielskim. Pewną trzeba mieć nadzieję że Anglicy nie niesprawiają, a Antwerpia i flotta ocalone będą. Woyska ze wszystkich stron pospieszają. Obywatele Strazbursey oświadczyli chęć walczenia przeciwko anglikom. General Senator Klein iazdą dowodzi—Monument wystawiający się dla Napoleona w obozie pod Boulogne, już blizki jest ukończenia; zaczynaia pracować teraz nad wydaniem czynow Imperatora—Flotta nasza Antwepaska składa się z okrętow liniowych, Pultusk, Gdańsk, Berlin, Anversois, Lyon, Dal-

mate, Duguesclin, Charlemagne, Albańczyk, i Caezar, do niey należy 15 fregat i osobna flotylla płaskich statków.

Pokoy z Astryą zdaie się bydz niedaleki. Zawieszenie broni przedłużono do 30 sierpnia; potym ieszcze do d. 20 września czas rozeymu naznaczono, inni mówią że bez zamiaru czasu aż do zakończenia negocyacyi. AX. Karol oddalił się od komendy z przyczyny iakoby słabego zdrowia: AX. Jan przeciwko niemu iest rozgniewany za obwinienie siebie o opieszałość w połączeniu się z główném woyskiem pod Wagran. Cesarscy zniechęceni marszami daremnymi z Morawii do Czech a ztamtąd do Węgier i znowu ztąd do Czech, uciekają kompaniami do naszego woyska. Mar: Oudinot mianowany X. Reggio.

MADRYT d. 21 sierpnia: z Gtt H, K. i N, J de F. Codziennie przyprowadzają tu ieńców angielskich; iuż znayduie się 5000 rannych, na drugie tyle kazano miejsca przysposobić. Hannoveranie chcą przyiąć służbę u hiszpanow. Anglicy powiadaia że Cuesta publicznie oświadczył iż w bitwach nikomu nieprzepuści, że nikogo w niewolą brać nie będzie, nawet rannych dobie; lecz że G. Wellesley tym barbarzyństwem rozgniewany oświadczył niechęć, i że uderzy z Anglikami na G. Cuesta, ieżeli by usiłował ziścić tak zapamiętałe przedsięwzięcie. Venegas i Cuesta tak byli pewnemi zdobycia Madrytu, że wcześniej mianowali przez odezwę nowych Alkadow i Korregidorow. Był także w nowym urządzeniu artykuł ażeby powiesić wszystkich hiszpanow którzy pod nowym rządem przyieli godności i urzędy.

Król Józef Napoleon mianował Don Gonzalo O Faril Generał kapitanem armii królewskich, a G. Cristobal Merlin Generał-kapitanem gwardyi królewskiej. Jednym wyrokiem zniósł od starodawnych czasow ustanowione Rady wojenną, morską, Indyyską, skarbową, tudzież Juntę handlową i menniczną; drugim dekretem przepisał iż wszyscy Grandowie z powodu niewierności i zdrady tracą swoje tytuły, i ich używać w żadnych aktach niemogą pod nieważnością umow i zapisow: wszakże, ci Dygnitarze i Grandowie mają prawo prosić u króla o pozwolenie tych tytułow; ieżeli więc który pozyszcze na to szczegulny wyrok zdolny wtenczas będzie używać tego tytułu. Rozkazał swoim ministrom i radzie stanu przedsięwziąć naysurowsze środki przeciwko tym, którzy dotąd nieprzypuszczają przekonania o potrzebie uległości prawey władzy i zwycięztwu. Mnisi dotąd w stolicy cierpieni, byli na czele tych którzy naygorzezy postępowali w czasie mającey rokoszanow nadziei, wszyscy zatym będą skasowani i do swoich rodzin rozesłani z pensją do życia. Wierściele państwa znaydujący się w Hiszpanii pod obawą utraty obowiazani w ciągu miesiąca do likwidacyi dać swoje dowody i prawa. Dobra rokoszanow dotąd dla postrachu i ostrzeżenia o niebezpieczeństwie wiszącym, sekwestrowane, zostały na zysk skarbu skonfiskowane. Madryt świadek takich lekcyi ciągle spokojny: zapewne te nauki nie będą daremne dla stolicy. Anglicy uciekają do Alcantara; Wenegas

i Cuesta spieszą co tchu w góry południowe. Woyska królewskie spoczywają nim przejdą doskwierające upały.

Korpus 6ty powrócił do Salamanki. M. Massena w Hiszpanii spodziewany: mówiono nawet że Paryż przeiechał, lecz to zawczesna była wiadomość. Anglikow zdrowych i Portugalczykow prowadzą przez Bayonnę do Francyi. Przyiechali do tego miasta GG, Valence i Loison—W Północney hiszpanii przedsięwzięte są środki dla ścieśnienia rokoszanow, którzy po oddaleniu się MM. Mortier, Soult i Ney rozszerzyli się aż do Biskai. Przed zagaieniem kampanii nad Tagiem M. Ney stał między Lugo i S. Jago w Gallicyi uważając obróty anglikow i hiszpanow w Vigo; M. Soult z pod Astorga i Zamora mógł wtargnąć do Portugallii lub z M. Ney połączyć się; M. Mortier był pod Avila utrzymując Asturyą, Valladolid, Burgos aż do Biskai. Za poruszeniem się nieprzyaciół na Madrit, poszli Marszałkowie na Toledo zostawiając losowi północne prowincye, dziś za zmięceniem się okoliczności Gallicya, Asturya i Montana do posłuszeństwa powrócą. G. Sebastiani z 4tem korpusem. w którym są Polacy, obozuie pod Consuegra. O poddaniu się Gironny nie ma wiadomości.

LONDYN d. 25 sierpnia: z Gtt H. K. J. de F, J dl E — D. 20 działa z wieży Londyńskiej ogłosiły ludowi zdobycie Flessingi. D. 13 wystawiono tam baterye; okręty mniejsze na kotwicach pod twierdzą stanely: a zatym po południu nastąpiło bombardowanie. Dnia 14 Strachan rzucał pioruny na miasto i zgasił ogień nieprzyacielski w kilka godzin; wezwał więc do poddania się kommandanta. Francuzi korzystali z tego czasu na przysposobienie obrony, Ponowiono nocą naysilniejsze strzelanie. Podpułkownik Pock zdywizyi G. Fraser bagnetem zdobył jedną baterią; teyże nocy Podpułkownik Michols z regimentem 14stym i oddziałem legionu niemieckiego z dywizyi GM. Graham wszedł z dziwną walecznością do szanów nieprzyacielskich. Nieprzyaciel więc prosił o zawieszenie broni a d. 15 z rana kapitulował. Załoga wyszła wtenczas przeszło 5 t. ludzi. A zatym wyprawa popłynęła w górę rzeki Escaut. Admirał Missyssi uprowadził 10 okrętow liniowych, 15 fregat i 60 statkow kanonierskich; ieden zaś liniowy i 2 mniejsze okręty w Flessyndze były zbudowane. Flessynga niezmiernie wiele ucierpiała; mieszkańcy po sklepach ukryć się niemogli. W Mill kazano przygotować miejsce na 2200 ieńców—Przeciwko Antwerpii i flocie na Escaut będącey zdaie się iż nic nieprzedsięwezmiemy.

Podług nadeszłych dokładniejszych raportow załoga Flessyngska wynosiła ogółem d. 17 5893 ludzi, między któremi 200 officerow i 618 chorych. Od 30 lipca do 15 sierpnia wzięto w niewolą na wyspie Walcheren 1772 ieńców; a my w tym przeciągu niestraciliśmy nad 31 zabitych, 105 rannych; między ostatniemi iest pułkownik od inżynierow Ebers. Wzięliśmy w Flessyndze dział 224, 2000 beczek prochu i wiele innych zapasow wojennych. Wczasie bombardowania na flocie 7 ludzi poległo a 22 ranę odniosło; 2 okręty liniowe S. Domingo i Blak wpadły były na piasek lecz podnie-

sione zostały. Do d. 18 zaięły woyska nasze miasto Zieriksee, Browershaven, wyspę Szwen, i drugą Diweland. Możemy ztąd mieć wiele mięsa, chleba i likworow. Przez kapitulacyą obowiązaliśmy się własność szanować mieszkańców.

Zdobycie zamku Batz niekosztowało ani jednego wystrzału. Za zbliżeniem się 30 strzelców komendant zle zagwozdził działa i z zamku ustąpił. Officer morski od Admirala Missysi przysłany niechcąc ażeby działa nam się dostały zrzucił ich 19 i 40 moździerzow do fosy. Jeden strzelec oznaymił woysku o tym przypadku; natychmiast więc posłani byli inżynierowie dla obejrzenia tego miejsca; gdy ci znaleźli zamek nader ważnym do dalszych armii czynności, przyszedł znaczny korpus na zaięcie tej twierdzy.

W Hiszpanii wspanię obróciły się interesy nasze. Po bitwie pod Talavera trzeba było cofać się. Portugalczycy do szczytu zniszczeni zostali. D. 7 G. Wellesley miał główną kwaterę w Delectosa a G. Beresford w Grinalda niedaleko Ciudad Rodrigo; pierwszego Junta Sewilska w nadgodę zasług wyniosła na stopień Generalissimusa. Deszcze wielkie, iakich najstarsi ludzie niepamiętają trudnią niekończenie marsz woyska naszego w Hiszpanii. Mar. Soult ciągnąc przeciwko G. Wellesley wielkich doświadczył w drodze trudności; musiał walczyć i rozpraszać kupy wieśniaków, którzy z przodu zachodzili. Naszych chorych uprowadzając do Lizbony przez Alcantara i Badajoz. Między poległymi pod Talavera najwięcej żałowanymi są podpułkownicy Gordon i Ross. G. Wellesley ma otrzymać godność Parra a inni generałowie tytuł baronow. Ministerium ma posłać znaczne posiłki w te strony. Król oświadczył ukontentowanie woysku za bitwę pod Talavera.

Stany ziednoczone oburzyły się przeciwko Brytannii W. dowiedziawszy się że ich umowa względem wolnej żeglugi z naszym posłem Erskine nie była potwierdzona; azatym mają wydać zakaz handlu z naszym narodem: przyjaciele nasi stali się obojętnymi; stronnicy francuzcy odwagi nabrali: proponują oni podbicie Kanady i wszelkich naszych osad w Ameryce połudnocnej—Na wyspie S. Domingo G. Petion i G. Christoph, krwawe toczą boje kto ma tam panować: listy do Plymouth doszły oznaymując ważną wiadomość, ieżeli jest prawdziwa, o poddaniu się d. 10 lipca miasta S. Domingo woyskom połączonym angielskim i hiszpańskim—Kantor francuzki w Senegal opanowany został przez woyska nasze: 160 francuzow obowiązało się odpłynowszy do oyczyzny nie służyć do pokoju przeciwko Anglii.

RZYM d. 18 sierpnia: z Gtt J dl E, de F, H, K, Zsch—Obchodzono tu dzień 15sty imienin Napoleona z okazałością odpowiednią wielkości i bohaterstwa i miasta—Neapol podobnie święcący też uroczystość; z położenia swojego i zbliżenia się anglikow, sprawił widok wspanialszy nad wszelki wyraz: 20 t. rycerzow na brzegu morskim w oczach Króla i dworu popisujących się; flotylla angielska z flotyllą neapolitańską z daleka gdyby dla uczczenia Napoleona z 500 dział grzmiące, słońce w niezmie-

rzoney okiem przestrzeni morza nieiako tonące i wraz na wyniosły grzbiet Appeninu z tegoż morza ciskające blask wspaniały; wszystko podnosiło umysł i zdumiewało widzow w niezliczonych tłumach zgromadzonych, malując im obraz w całej świetności cudow natury, wystawując w naypiękniejszej oraz nayprziemniejszej sprzeczności walkę ognia z wodami, grom dział wydętego od Wezuwiuszu odbity; spokojność popisującego się woyska z burzeniem się anglikow; którzy powszechny radości niczym przerwać niemogli—

Oyciec S. spodziewany na powrót, i już był oczekiwany we Florencyi. Państwo kościelne po francuzku urządzać kazano. Odmieniono sposób liczenia godzin, które rachowały się zwyczajnie od zachodu od 1 do godziny 24 do zachodu, i t. d. Prefekt Tybru mieć będzie dochód swego i na kancelaryą 75 t. frankow, Prefekt Tasymene mieć będzie 45 t. frankow. Senat miasta wolnego Rzymu składa się z 50 osob między którymi jest 22 Xiążąt, 25 hrabiow i baronow, 7 uczonych i artystow. Uroczystym sposobem poprzybijano wszędzie herby Imperatora francuzkiego. Bez pieczęstwa daleko teraz pewniejsze aniżeli przed odmianą było. Obywatele zupełnie są kontenci z nowego bytu.

Anglicy krążą na brzegach włoskich w małej sile: otaczają oni wyspy Procida i Ischia, które spustoszywszy opuścili. Nieszczęśliwi mieszkańcy doświadczyli od tych wybawców męk okropnych przez zabor żywności i zniszczenie studni. Dwór Sycylijski w Palermo rezydujący sroży się na swoich poddanych gorzej od samych anglikow: w tytule wybawców nasyla rozbojnikow, a ci upatruwszy miejsce bezbronne mordują prawych urzędnikow dając łotrów wyborowych: azatym następują kontrybucye, łupieztwa, rabunki i okrucieństwa wszelkiego rodzaju.

WILNO d. 15 września. To miasto stołeczne Xięstwa Litt, roku 1321 od Xięcia Giedymina założone, roku 1505 przez króla Alexandra wałem opasane, niegdyś piękne i wspaniałe, 100000 ludności liczące, roku 1610 i 1656 przez Rosyan wzięte, roku 1706, 1757 i 1748 przez Szwedow i ogień zniszczone i ledwo 10000 ludu osiadłe, nakoniec roku 1795 wraz z Xięstwem Littskim do ogromnego mocarstwa przyłączone, przy prawach i przywilejach krajowych zostawione, wielu łaskami szczęśliwie Panujących obdarzone, pod naysilniejszą opieką berła Rosyjskiego dzwignione, piękne wielkie i okazałe, święciło w tym dniu rocznicę koronacji sprawiedliwego i dobroczynnego Alexandra I, oraz obchodziło przymierze ze Szwecyą chwalebne i ze wszech miar korzystne dla Rosyi; odprawiło zaś tę uroczystość przez głośne modły do Pana zastępow o przedłużenie naysilniejszych rządow Alexandra I w naysilniejsze lata, przez ofiary dla ubogich i cierpiących ludzkości, w których chciało naśladować dobroczynnych cnot swego Monarchy; przez wesole i pełne radości okrzyki, przez wielką illuminacyą ku czci i uwielbieniu pełnego dobroci Imperatora.

JW. Gubernator wojenny Kutuzow okryty znakami honoru zasługi i cnoty, otoczony

Generalami i sztabem, na czele pięknego i walecznego wojska, w paradzie prawdziwie marszowej, z wyborną muzyką artylerii Xcia Jaszwiła, JW. Gubernator Cywilny i wszystkie władze rządowe, tłumy niezliczone ludu, byli w Cerkwi na uroczystym nabożeństwie przykładnie i wspaniale odprawioném—Biskup, Prałaci, Kanonicy i liczne duchowieństwo rzymskie; Sąd Główny Departamentu kryminalnego i cywilnego roku 1803, na miejscu dawnego Trybunału od roku 1581 trwającego, ustanowiony; magistrat kupcy i wszystkie Cechy z rozwiniętymi chorągwiami i mnogim ludem, wszystkie klasy bez różnicy płci i wieku, zgromadzili się do katedry, grobem S. Kazimierza zaszczyconey, gmachu ogromnego piękney architektury, i tam oddali hołd Wszechmocnemu—Lud starozakonny przy swoich wolnościach i przywilejach zachowany składał w szkole winną część stwórcy zanosząc gorące modły za szczęśliwe życie najlepszego Monarchy—Obywatele chcąc ten dzień dobroczynnością oznaczyć ofiarowali na ubogich i do Towarzystwa dobroczynności woły, iałowice, piwo, chleb, i rozmaite zboże. Przyjezdni z towarami z głębi Rosyi w domu gościnnym, umyślnie dla nich wystawionym, starożytnym zwyczajem w czasie illuminacji trzymali otwarte bez płatnie stoły i rozdawali darmo napoje.

Po uroczystym nabożeństwie JW. Gubernator wojenny dał wielki obiad: znajdowali się na nim Osoby rządowe, Urzędnicy, Obywatele, Kupcy, słowem wszystkie klasy. Nayprzód spełniano zdrowie Imperatora, i Jego Famili potom, szczęśliwego i chwalebne go panowania.

Wieczorem nastąpiło oświecenie miasta. Ratusz, gmach wspaniały, bytnością i łaskami Alexandra I zaszczycony, okryty był światłem rześistym. Kolumny i cały plac wieńcami otoczone tysiące świateł dzwigały. Ognie zręcznie ułożone na facyacie przedstawiały różne najpiękniejsze figury. Między kolumnadą w transparencie było popiersie Alexandra na kolumnie marmurowey oparte, obok tego monumentu Rossia wspierała się na ramieniu Monarchy pełna ufności w dobroczynney i mądrej opiece; przy podstawie Cybele z koroną trzywieżową, na znak że tę stolicę przedstawia, siedziała spokojnie odbierając różeczkę oliwną z rąk Bogini pokoju, a zasłonę od Bogini prawa; na tej Temis opierała miecz sprawiedliwości, a w drugim ręku trzymała szalę w równowadze u dołu był napis „Alexandrowi I wdzięczni mieszkańcy miasta Wilna“ z boku dalej między kolumnami figury kolossalne Herkulesa, Minerwy, Cerery, i Matki z dwógiem dzieci, przedstawiały siłę, mądrość, szczęśliwość i ludzkość, przymioty Monarchy. Na placu na 2 piramidach trofeami ozdobionych i światłem okrytych, jaśniały cyfry A i E; na wierzchołku wznosiły się herby państwa. Na samym wierzchu ratusza Sława ogłaszała przez trąbę pokoy ze Szwecją, który wraz tam w transparencie czytać się dawał—Dwór szkolny Izraelitow ozdobiony naczyniem srebrnem i złotem, umalony różnemi materyami świetnemi, rześisto oświecony, w dziwnie pięknych

Za pozwoleniem Cenzury wileńskiej w Drukarni Uniwersytetu na Gazetę oddzieloney.

DODATEK

kolorach śmiatło odbiiał—Na piramidach jaśniał napis „Niech żyje Imperator Alexander na wieki—Dom gościnny, mieszkanie przywożących z głębi Rosyi towary, jaśniał cały w ogniu, tam transparent mocno oświecony wystawiał Cyfrę Alexandra I. przez moc i roztropność wieńczoną— Przy wejściu do teatru piękny transparent przedstawiał łaskawość, dobroć, moc i potęgę Panującego; Artyści polscy dali stosowną do powszechney radości sztukę— Na wyniosłych wieżach i nasterczonych murach zamku dawnego, na urwistej górze wiszącego, ogromne kagańce płomieniem paliły się oświecając, gdyby latarnie morskie, miasto i okolice: słowem wszystkie ulice i zaułki, gmachy publiczne i prywatne domy, oznaczały powszechną radość i wesołość. Tam wznosiły się niepokonane Orły, ówdzie paliła się ofiara, tu allegoryczne obrazy cnot odnowionych Aureliusza i Tytusa, rozszerzenia światła i granic monarchii, gdzie indziej cyfry i napisy, sztuki przemysłu i dowcipu: któż wszystko opisać zdoła, co radość powszechna uczyniła! Noc piękna sprzyiała uroczystości. Wszyscy obywatele i mieszkańcy wyszli na ulice, z trudnością rozmiiano się, a przez plac pod ratuszem przecisnąć się niemożna było. Z tym wszystkim dzięki Pollicy, żaden nie zdarzył się przypadek.

Tenże dzień oechodzony był w Imperatorskim Uniwersytecie Wileńskim następnym sposobem: z rana o godzinie 10 Członki Uniwersytetu, Gymnazjum, Seminarium główne duchowne, Kandydaci do stanu nauczycielskiego, uczniowie medycyny na koscie skarbowym i liczni studenci Uniwersytetu, i uczniowie Gymnazjum zgromadzili się do Kościoła Akademickiego, gdzie uroczystym obrzędkiem przy wyborney muzyce odprawiła się msza, miane kazanie i spiewane Te Deum. Poczym Rektor z professorami udał się na pokoje JW. Gubernatora wojennego dla złożenia powinszowania tak wielkich uroczystości. Po południu zaś o godzinie 4 odprawiło się posiedzenie publiczne Uniwersytetu w przytomności licznie zgromadzonego obywatelstwa, na które Rektor w mowie stosowney do radości powszechney z szczęśliwie i pożytecznie dla Rosyi zawartego ze Szwecją pokoju, wyraził powody wdzięczności dla Monarchy łaskawego i szczodrośliwego na uszczęśliwienie swoich poddanych. Professor Capelli czytał rozprawę w języku łacińskim o władzy mężow nad żonami i jakie prawami dawnych były opisane. Professor Czarniawski miał rzecz w języku Rosyjskim stosowną do pokoju świeżo zawartego. W wieczor przy powszechney illuminacji miasta i domy Uniwersytetu były rześisto oświecone. Wystawiony transparent w ozdobie architektonicznej wystawiał w żywym i zachwycającym wyrazie hołd Monarsze od nauk i kunsztow przyniesiony Jego opiece, ludzkość, dobroć i potęgę z napisem „Profert. Imperium Caesar Victorque Volentes per populos dat iura, viamque affectat Obympo. Z drugiey strony domu geniusz dzieiow ludzkich w transparencie wyobrażał wdzięczność Uniwersytetu z napisem we środku „memoria beneficiorum Anno vi i na górze Astra petes serus.

DODATEK Nro. 75.

DO GAZETY KURJERA LITEWSKIEGO

w WILNIE dnia 18. Wrzesnia. R O K U 1809.

Na skutek decyzji sądu gł. departamentu 2go gubernii litewsko grodzieńskiej, w sprawie Feygi Aronowiczowej kupcowej słonimskiej, z J.W.V. konsukcesorami s. p. Ogińskiego Hetmana, z kredytorami i rozmaitemi stronami, po wydanych porządkiem Prawa obwieszczeniach, i po ogłoszeniu przez gazetę, sąd zjazdowy nato udzielił przeznaczonej w dniu 30 augusta roku teraźniejszego, do miasta Słonima zjechał, i tamże urządowanie swe ufundował w zupełnym komplecie; że zaś niewszystkie na zezdzie znajdowały się strony, aby dać czas do przygotowania dokładniejszego, na dzień 5ty nowembra exdywizją odwołał, w którym dniu dzieło swe rozpocznie, i bez przerwy kontynuować będzie; a chociaż zaledy tylko odkładowym dokretem, rzecz skutecznie konkludowaną zostanie, nieuważając już na drugich niestanność, gdyby żadna strona, iaka tylko do tej sprawy należy, nie miała pozoru wymawiania się niewiaćomością, przeto po ostatni raz umieszczone jest niniejsze zawiadomienie, że dzień 5ty nowembra roku teraźniejszego 1809 na ukończenie ostatecznej sprawy jest przeznaczony.

Przytymże Oświadczeniu, domieszczone jest drugie w imieniu J.W. Józefa aktualnego stanu konsyliarza kawalera, Kazimierza sekretarza byłej Legacji przy dworze Pruskim i Piotra byłego Sędziego głównego, Szwykowski, w rzeczy; gdy sąd główny departamentu 2go gubernii litewsko grodzieńskiej, wyrokiem, na dniu 8 apryla Roku 1809 ferowanym, należność dla tychże Szwykowski, czer: złt. 1000 cum altero tanto w sprawie Feygi przysądził, i tak w swojej decyzji powiedział, że jeśli niewystarczą fundusze dłużnika, aby sąd zjazdowy w Słoniemiu, w takowy rozrachunek zupełnie weyrzał, a w przypadku niezneydowania się funduszu całą pretensją do dóbr s. p. Ogińskiego Hetmana odesłał, a to przez racją kawency od J.W. Hetmana wydanej iako: w departament główny realnie uznał, i zaaprobował niniejsze czytając oświadczenie; zapobiegając, aby zwłoka sądu taxatorskiego w Słoniemiu nieuczyniła iakowego prejudicium, w sądzie komisji udzielnym, który jest na pretensye do s. p. Ogińskiego Hetmana przeznaczony ponieważ to jest widzialnym że fundusze dłużnika, ani w czwartey części, na odpowiedź niewystarczają; więc całkowita Szwykowski należność, do sukcesorów J.W. Ogińskiego Hetmana, przeniesioną być powinna.

Po zejściu z tego świata J.W. Jana Buchowieckiego Kawalera O deru S. Stanisł: dóbr Łukiessy Kurczmistrz dziedzica my Sukcesorowie Józef Buchowiecki Major i Agatha z Buchowieckich Morawska Generał major W. Poll. brat i siostra rodzeni, znajdując spory z sobą niektóre szczególnie obowiązki zaspokoienia rzetelnych J.W. Platerowej Star: Giegobr: na dobrach Szulniki i Goza w pieci wil: przepłatek zformowaliśwy z sobą kompromis w tej mierze a J.W. Adam Graff Gienter Orderow S. Anny 2 klasy i Jana Jerolimskiego Kawaler Saper Arbitrem oraz J.W. V. Józef Hrehorowicz depar 2 Guber: Miń: Asesor i Stanisław Jelski Pułkownik Orderu S. Sta: Kawaler Arbitrami od nas przeznaczeni i uproszeni w dniu 20 augo: roku idącego w mieście Mińsku dzieło swoje rozpoczęli w ciągu którego po Akcesoryach i odbyciu produktow i replik obustronnych przystępując do uamowy, dali nam dowód rzetelnego zaufania tej powszechney opinii przy której nasz położyliśmy wybor. gdyż najmocniej nad tym pracując zbliżyli nas do kombinacyi, którą w dektet swój wciągnowszy za niewzruszoną postanowili, wdzięczność więc tym Szanownym obywatelom do zgonu i upoważnienie najwyższe ich charakterowi składając uwiadomiam zarazem, iż tak J.W. Grafinia Platerowa Star: Giegobrodzka iako wszyscy

którzyby bądź z Inskrypcyów zesłego oycy naszego Antoniego iako i Jana brata Buchowieckich ku dobrom Szulniki i Goza roscili pretensye, niemając oto J.W. Morawską siostrę moją bądź iey kłopotić i pieniać majątek lecz raczą się wprost do samo iednego moiego udać się funduszu, a ia niżej podpisany mający nato od siostry moiej Morawskiej gotową postapioną sumnę wszelkie realne, byleby nie z nał czki pretensye J.W. zesłych Antoniego oycy, Jana brata Buchowieckich lub należności na półowie dóbr Łukiessy Kurczmistrz moiej inż J.W. Grafiowi Szymonowi Zabiellowi Generał Leytuantowi W. Poll: Kasztelan Miń: Orderow wielu Kawalerowi podałem i ewikcyą wniosłem—Ze zaś w rzędzie sprawiedliwych znajdując się i nieprawne kwestye oraz przynaszane obligi ostrzegam więc iż nikt bez urealizowania moiego z rąk J.W. Zabielly lub oblikwidowania swojej nieodbiere należności, do czego chcąc nayzietelniej przystąpić wzywam J.W. Platerowę i wszystkich wszelkiego gatunku oycy brata moiego lub i własnych wierzyteli aby się raczyli bądź przez się bądź przez plenipotentow znieść zemną w dobrach Łukiessi Guber: Kurlan: mieszkającymi przedstawian nad to iż w upartych kwestyach, prawami Xięstwa Kurlandskiemu naymłodsziowiej zachowaniami Wolny iestem od zbrocznego przewodu prawa, lecz chcącym pieni odpowiadam w sądach tegoż niegdys Xięstwa a dziś Gubernii Kurlandskiej dokąd mnie prawem chcącym zawoływać ex re sytuowania dóbr Łukiessy przychodzić należy—Radbym iednak bez tego procesu względna uwaga i rzetelną kombinacyą każdego przekonać że iak za życia tak i po śmierci mitomi są mi popioły oycy i brata szanowne a przeto czuję iest dla mnie wdzięczność dla tych którzy w nich swoje w życiu pokładali zaufanie—Datt roku 1809 dnia 9 7bra.

Józef Drogosław Buchowiecki Wsk Poll Major

Kommissia wileń: prowiantskiego D po wzywa chcących na rok 1810 na opat kommissii dostarczyć drew iednopolannych sązni 250, ażeby dla targu iawili się do niego dnia 13. 23, i 29 listopada.

JO. O. Mikołay i Franciszka z Graffow Butferow XX. Radziwiłowie Generał Lett woysk b. lit: ett za remisą sądu Głigo Gubernii lit: Grodzień wespół z potomstwem mając rozprawę w Ziemi: Grodzieńskiej, z osobami, które w różnym frymarkow podzaju, podstępnie i niewczesne dokumenta, na pieniądze, oraz dziełictv kupna, od JO. Karola X. Radziwiła chorążego wojsk: Rosyjsk starszego swojego syna pootrzymywali; i w skutek dekr: tow Ziemi: Grodzień: nieraz wynosząc pozwy, gdy, już dla kondemnowania się wielu, już dla co raz nowo odkrywających się pism oczewista wstrzymuje się rozprawa, przeto, zadość czyniąc dekrétowi Ziemi: Grodzień: bieżącego 1809 iunij 17 zapadłemu; tak wiadomych, iako i niewiadomych pozywanych i niepozywanych, wszystkich, którzy iakiekolwiek mogą mieć pretensye z pism od Karola X. Radziwiła uzyskanych, lub nabytych aby przed ziemstwem Grodzień iako iedynym sądem; na rokach przyszłych oktobrowych, sub amissione caus stawili się pozwem i niniejszym powołują.

Nizey podpisana po zawartej sepperacyi z mężem moim byłym sędzią, ateraz Prezydentem Ziemi: pttu: kowień Antonim z Wolda Mierem będąc dziedziczką połowy majątności Kułwy w powiecie kowień: położeni: mający ogłasza iż w pożyciu z mężem, za iego powołaniem do czterech kart czyli obligow różnym osobom wydanych; na zaciągnięni przez męża moiego drugu na potrzeby iego więc iezliby miał ktokolwiek, obligi takowe z podpisem razem z mężem moiej ręki, a były dotąd nie opłacone,

raćzy odesłać takowych zaaktykowane kopie czyli ekstrakta przez pocztę pod adresem moim do Wilna, w klasztorze WW. Panien zakonnych Maryanitek w przeciagu od daty niniejszey publikaty za miesiąc ieden ięz liby zas kto, takowych nieprzysłał, po upłynionym czasie naznaczonego terminu, ten straci odpowiedzialność wynikającą z podpisu moiego i żadney iuż do mnie pretensyi o zapłatę takowych kart mieć niemoże: pisan koku 1809 miesiąca 7bra 13 dnia.

Eufrozyna z Meierow Meierowa.

Sąd taxatorsko exdywizorski dekretem Remisyinym sądu ghl: lit: 2 departamentu w ru 1809 mca muii 25 zapadłym na rozpoznanie sprawy między WPanem Antonim Supińskim Rott: Zawil: a wszystkimi iego i zeszłego Marcina Supińskiego B. Pre: grod: Oszm: Kredytorami i Pretensorami wyznaczony, w terminie przepisanyin do dóbr Migul w poie Oszmian: położonych ziechawszy, w porządku wypełnienia reguł tymże Remisyinym dekretem przepisanych między innemi punktami konportaią wszelkiego tytułu dokumentow na szesć tygodniową persystencją do kancelaryi Ziemskiej Oszmian: w terminie 15 7bra i kalkulacją weryfikacją oraz wymiar majątkow pod rozdział Kredytorom oddanych udeterninował i sądy swoje do dnia 18 ianuar: następnego 1810 iu odroczył. W jakim czasie ażeby wszyscy tak zeszłego Marcina iako też żyjącego Antoniego Supińskich Kredytorowie i pretensorowie, oraz z iakiegokolwiek związku do sprawy konkursowej należące strony z dowodami samimi lub przez prawnie umocowanych plenipotentow w dobrach Migulach w poie Oszm: stawali uwiadamiając że w przypadku niestawania której kolwiek strony Amissya stosownie do dekretu remisyiniego zapisaną zostanie, ostrzegają: dat roku 1809 augusta 16 d.

Mateusz Siesicki Prerz: Zim: Ptu wilkomier: exdywiz:
Felicyn Gadon Ziem: Zel: pisarz exdywizor:
Michał Sawicki Grodz pisarz exdywizorski.

Roku 1809 mca 7bra 3 dnia—Wedle Ukazu Jego Imperator kiej Mosci: Komisya wysłuchawszy ukaz z Rządzącego Senatu 3 Departamentu w Ru terazniyszym 1809 mca augusta 20 dnia pod Nrm 1053 datowany, a na dniu 30 tegoż miesiąca augusta do Komisyi niniejszey do szł, przez który jest zalecono by też Komisya do póty, do poko nie będą przesłane do Senatu wiadomości formalne względem rekognoskowanych summ Kredytorom byłych lit: Hetmana i podskarbiego Oginskiich wespół z opinią czyli dekretem co do tego obiektu w Kancelaryi zasłżym, i oto póko na one nie zaydzie w Rządzącym Senacie potwierdzenie w stosunku do punktu 7 naywyżey konfirmowanego marca 8 dnia 1804 Roku dokładu, wstrzymała się z exekucją wyprzedaży dóbr przez licytacją dając o tém wiedzieć wszystkim obywatelom przez po trzednictwo publikacyów w gazetach tych samych w których uprzednio ogłoszenie licytacji dóbr było publikowane, postanowiła: w celu zadosyć uczynienia rzeczonemu w górze Ukazowi przez ogłoszenie w gazetach S. Peterzburskich moskiewskich i kuryera lit: umieszczyć się mające, dać wiedzieć wszystkim iż lubo wuprzednich publikacyach też Komisya oświadczyła że dobra byłych lit: hetmana i podskarbi Oginskiich iako to: hrabstwo Inwieyskie z folwarkami, hrabstwo Judujskie z folwarkami, i udzielnie folwarki Opol, Zapole, Hlebowicze, Czarna i Skawdaycie, niemniej domy iurzydyki i place sprzedawane będą na wieczność w terminach dnia 4 9 i 14 mca xbra idącego 1809 Ru przez publiczną licytacją, i lubo do tey licytacji, wzywała wszystkich mających zamiar lub chęć kupna dóbr takowych, iednak gdy te postanowienie Komisyi nie znalazło w Rządzącym Senacie approbaty, owszem gdy wyraznie z exekucją licytacji wstrzymać się zalecono, dla tego więc, ani w terminach powyżey wypisanych ani też po upłynieniu o ych, aż do nowego wtey mierze Ukazu Rządzącego Senatu licytacya wyrażonych dóbr przedaży odbywać się w Komisyi nie będzie, i żeby za tym przedzey każdego wiedzy dóysć mogło—Dla umieszczenia należytey publikacyi w gazetach S. Peterzburskich do Rządzącego Senatu i departamentu i dla umieszczenia w gazetach Moskiewskich do Rządzącego senatu depar; 6 raportami przedstawić z przyłącze-

nia wypadających pieniędzy na expens Druku—Względem zaś umieszczenia podobney publikaty w kuryerze lit postać rekwiizycją do Administracyi Kredytorskiej.

Dominik Kozakiewicz Komisarz.

Z powodu że Ur: Mackiewicz, Hornowski, Narkiewicz z wyprzedawszy kamienicę po Gragowskę długu nieplacicie i Bynarowiczowie kłó a nabywcę, że oraz papie: niezwracacie przeto żaki Felceber summę zatrzymaną pod odpowiedzialność a iakie tylko z przyczyny zakłócen pri tenso iow żalnicy delor pomiesie wydatki na procedura, tych poszukiwać z obżal iako ewiktorow aświad za się—Dla tych przyczyn szukać żalicy delor zapewnienia i bezpieczeństwa fundu zu własnego na iaki się po ać ustawiczną p a a zdobył, przeciwko obżalnym nysolenieysze zanasza oświadczenie i aby pretensorowie dalsi iezeli ieszcze znaydzie się z pewnemi dowodami do dnia 23 apr: 1810 do żaligo iawili się prz z powtórne ogłoszenie przez kuryerze litj wszystkich po szczegulnie zawiadania u tego oświadczenia podpis takowy, Felcebr

D kretem Sądu Głównego Litewsko wileńskiego depar: 2go w roku rerazu 1809 marca 22 d. zapadłym, wedle oświadczenia od WW. Alexandra i Maryanny z Gmitowow Hoppenów byłych Sędziów grodzkich pttu: wilkomierskiego na satysfakcyą wierzytelni uczynionego, są taxatorsko exdywizorski do mająności Zyżni z attynenymy w powiecie wilkomierskim i żący dziedzictwa tychże WW. Hoppanów, tudzież dalszego ruchomego majątku przeznaczony został. Który to są exdywizorski, pierwszym ziazddem swoim, stopnie przyzwoit, oraz remisya oznaczone załatwił; a między temi termin na licytacją srebra cyay miedzi i dalszego ruchomego majątku d ien 16 miesiąca nowembra roku terazniyszego in Fapdo naznaczył; tudzież na oczewistą rozprawę w mieście Wilkomierzu odbywać się mającą dzien drugi miesiąca decembra tegoż roku zadeterminował. O czem kredytorowie i iakiekolwiek pretensye do majątku WW. Hoppenów byłych sędziów grodzkich wilkomierskich mający, ażeby zawiadomieni byli, i po satysfakcyą dla siebie należną pod utratą rzeczy przychodzili, sąd exdywizorski niniejszą trzykrotną w kuryerze awizacyą ostrzega, dnia 28 augusta 1809 roku.

Onufry z Klimontta Klimowicz Sędz: Ziem: wil: exdywi:
Bogusław Mikulicz Sędzia Ziem: wilkomier: exdywizor:
Ambroży Koziel Sędzia Ziem: wilkomier: exdywizor

Słowo przeszłego Logogryfu Zwi erci a d l o, wktórym są wyraży iacie, ciało, owad, źródło, woł, radio wir, oda, woda, zero, iad.

LOGOCRYF

Bogaty i ubogi, głupi i uczony,
Równie się kwapią: od wszystkich pokłony
Jednakowe odbiera ten, który mię sprawia.
A kogo moje nie poruszają wdzięki,
Ten jest skarany na bole i mgli.
W mych pięciu członkach razem się obiawia
Nędza; część czasu, i to co co Horacy.
Często dla mych powabow w piękney tworzył pracy,
Dawny i goły prorok! góra bogom miła;
Wrescie to, czym natura węża napoiła

Cena targowa.				
Od d. 15 Sierpni ado d. 22 tegoż				
				Rub Kop
Beczka	Zyta	-	-	8 40
	Pszenicy	-	-	19. —
	Jęczmienia	-	-	8. 40
	Owsa	-	-	5. —
	Grochu	-	-	8 40
Faska	Masła	-	-	6. —
Asygnacya	100 Rubli	-	-	42. 50
Onkat	-	-	-	3. 35